

DİJİTAL NEFRET SÖYLEMİNİ ANLAMAK: SURİYELİ MÜLTECİ KRİZİ ÖRNEK OLAYI BAĞLAMINDA BBC WORLD SERVICE FACEBOOK SAYFASINA GELEN YORUMLARIN METİN MADENCİLİĞİ TEKNİĞİ İLE ANALİZİ

Oğuz KUŞ*

Öz

Dijital nefret söyleminden en çok etkilenen gruplardan bir tanesi mültecilerdir. Suriye'deki protestoların, sokak çatışmalarına ardından da bir iç savaşa dönüşmesi kitlesel göçlere sebep olmuştur. Çatışmaların şiddetinin artmasının ardından pek çok Suriyeli, Türkiye, Lübnan, Irak, Ürdün gibi komşu ülkelere ve Avrupa'ya mülteci olarak gitmeye başlamışlardır. Bahsi geçen bu durum birçok farklı ülkede medya kuruluşları ve siyasetçiler tarafından kriz olarak tanımlanmış, mülteci karşıtı tutumlarda ve mültecilere karşı geliştirilen nefret söyleminde de farklı sebeplerle artış gözlemlenmiştir. Bu çalışma Suriyeli mültecilere karşı sosyal ağlarda ortaya çıkan dijital nefret söyleminin izini Facebook bağlamında sürmektedir. Çalışma kapsamında BBC World Service'in Facebook'ta paylaşmış olduğu mültecilerle ilgili haberlerin altına gelen kullanıcı yorumları toplanmış, metin madenciliği yöntemi ile duygu analizleri yapılmış ve nefret söyleminin çeşitleri kategorize edilmiştir. Araştırmanın sonucu olarak yorumların çoğunun mültecilere karşı negatif duygu taşıdığı gözlemlenmiş, bireylerin yaşadığı bölge sebebiyle üstünlük hissetmesi, güvenlik yönelimli, inanç yönelimli, ekonomik yönelimli dijital nefret söylemleri geliştirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, yöntem bölümünde metin madenciliği kullanımını benimsemiş ve Rapidminer Studio ile büyük ölçekli metin analizleri gerçekleştirerek sonuca varmıştır. Bu noktadan bakıldığında çalışma veri analizi konusunda ve iletişim çalışmaları çerçevesinde yenilikçi bir özellik taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Mülteciler, Nefret Söylemi, Metin Madenciliği

UNDERSTANDING DIGITAL HATE SPEECH: ANALYSIS OF USER COMMENTS ON BBC WORLD SERVICE FACEBOOK PAGE VIA TEXT MINING IN CONTEXT OF SYRIAN REFUGEE CRISIS CASE

Abstract

Refugees are one of the groups who are affected by digital hate speech the most. The civil war in Syria led to mass migration. After the violence level of the conflict increased, many Syrian citizens started to migrate to neighbouring countries such as Turkey, Lebanon, Iraq, Jordan, and Europe. This process was defined by the press organizations and politicians of many countries as a crisis, and an increase was observed in anti-refugee attitudes and hate speech for different reasons. This study monitors digital hate speech on Facebook against Syrian refugees. Within the scope of the study, users' comments under BBC World Service's news posts shared on their Facebook page about refugees were collected, sentiment analyses were conducted by means of text mining, and types of hate speech against Syrian refugees can be categorized. As a result of this investigation, it was observed that most of the comments belonged to those who had negative feelings towards refugees, and types of hate speech against Syrian refugees categorized as superiority due to area of residence, security-oriented hate speech, belief-oriented hate speech, economic-oriented hate speech. The study adopted using text mining in methodology section and reached conclusions by conducting large scale text analyses with Rapidminer Studio. The study has innovative characteristics in terms of data analysis and communication studies.

Keywords: Syrian Refugees, Hate Speech, Text Mining

* Res. Asst., Istanbul University, Faculty of Communication, Department of Public Relations and Publicity (Istanbul, Turkey), oguz.kus@istanbul.edu.tr

Makale geliş tarihi | Article arrival date: 09.05.2016

Makale kabul tarihi | Article acceptance date: 16.11.2016

GİRİŞ

Çalışma kapsamında dijital nefret söyleminin izi sürülmüştür. Bu amaçla Facepacer aracılığıyla kitlesel olarak dijital nefret söylemine sıkça rastlanan sosyal ağlardan birisi olan Facebook'ta BBC World Service sayfası tarafından paylaşılmış, Suriyeli mültecilerle ilgili olan haberlerin altına yazılan yorumlar toplanmış, sosyal bilimlerde görece yeni bir teknik sayılabilecek olan metin madenciliği ile analiz edilmiştir. Türkiye'de iletişim çalışmaları alanında yöntemin ilk uygulamalarından birisini içeren bu çalışma kapsamında yorumların duygu analizini gerçekleştirebilmek için k-NN (k-Nearest Neighbour) algoritması kullanılmıştır. Bu kapsamda sosyal ağlarda Suriyeli mülteciler ile ilgili BBC World Service'in Facebook Fan Sayfası'nda yayımlanmış olan haberlere gelen yorumlar pozitif/negatif olma durumlarına göre değerlendirilmiş, Suriyeli mültecilere karşı gerçekleştirilen dijital nefret söylemi kategorize edilmiştir. Diğer yandan sosyal ağlarda gerçekleştirilen tartışmaların 'Mülteci Krizi' tartışmaları üzerindeki muhtemel etkileri ve mültecilere karşı takınılan negatif duyguların üzerinde nasıl bir etki gösterebileceği tartışılmıştır.

Dijital dönüşümün baskın geldiği ve sosyal ağların günden güne haber kaynaklarının yerini aldığı bir dünyada bireyler sosyal ağlardaki tartışmalardan fazlasıyla etkilenmektedirler. Lippmann'ın sunmuş olduğu argüman insanların zihnindeki gerçeklik algısının 'zihindeki resimler' ve 'stereotipler' tarafından yönlendirildiğini vurgular. Buradan yola çıkarak, insanların zihnindeki resimlerin dış dünyadan medyanın ana bileşenleri aracılığı ile ulaştırıldığını ve bu durumun da sözde-çevreler (pseudo-environments) yarattığı öne sürülmektedir (Lippmann, 1998 [1992]). Bahsi geçen önermeleri de göz önünde bulundurarak, sosyal ağların insanların ideolojik perspektiflerini şekillendirmede her geçen gün daha etkili bir mekanizma haline geldiğini belirtmek mümkündür. Bu bağlamda sosyal medya, mesajların hızlı yayılmasını sağlayan bir platform olarak Suriyeli mültecilere karşı nefret söyleminin ortaya çıkmasına ve iletilmesine olanak tanımakta, bireylerin Suriyeli mülteciler hakkında sahip olduğu önyargıların yoğunlaşmasına sebep olma ihtimali taşımaktadır.

Burada, (b)ağlı birey¹ kavramının da önem kazandığının altını çizmek gerekir. (B)ağlı bireyler sosyal medyayı bilgi toplamak, benzer deneyimler yaşamış kişileri bulmak ve fikirlerin karşılaştırmasını/tartışmasını yapmak için kullanmaktadır (Rainie et al., 2012: 14). Bu önerme, bireylerin zihnindeki resimlerin dijital dünya tarafından da şekillendirildiğini de doğrular niteliktedir. Bu iki önermeden yola çıkarak dijital dünyadaki nefret söyleminin dezavantajsız durumdaki gruplara karşı gösterilen toleranssızlığı arttırabileceğini söylemek mümkün hale gelmektedir. Nefret söyleminin dijital dünyada nasıl bir pratik alanı bulduğunu anlamak önem taşımaktadır. Çünkü, dijital nefret söylemi radikalleşmeye zemin hazırlama ve nefret söyleminin nefret suçuna dönüştürme potansiyeline sahiptir.

Nefret Söyleminin Tanımı, Kapsamı ve Dijital Dünyada Nefret Söylemi

Çalışma kapsamında Suriyeli Mülteci Krizi bir örnek olay olarak kullanılarak sosyal ağlardaki nefret söylemi metin madenciliği tekniği ile sorgulanacaktır. Bu sebeple nefret söyleminin kapsamını ve bileşenlerini tanımlamak gerekmektedir. Nefret söyleminin geniş kitleler arasında dolaşıma girmesinde medya büyük bir paya sahiptir. Biz ve onlar

ayrımından faydalanılarak ortaya çıkan nefret söylemi, medya aracılığı ile yayılarak biz ve onlar ayrımını derinleştirmekte, birbirini döngüsel olarak besleyen olumsuz bir sürecin başlamasına sebep olmaktadır. Diğer yandan dijital gelişmeler nefret söyleminin dijital mecralara taşınmasına ve dijital bir dönüşüm geçirmesine sebep olmuştur. Bu durum nefret söyleminin ana akım medyadan kitleye şeklinde yayılımını tabana yaymış bireyden bireye ve bireyden kitleye şekline dönüştürmüştür. Bu nedenle dijital nefret söyleminin de sınırlarının belirlenmesi elzemdir.

Nefret söylemine yönelik pek çok ayrı tanım mevcut olsa da düşmanca ve ayrımcı bir söylemin belirli bir gruba yöneltilmesi hemen hemen her tanımda ortak bir özellik olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca nefret söyleminde ortak akılla varılmaya çalışılan doğrunun inkârı ve bireyin kendi düşüncesi bağlamında radikalleşme eğilimi söz konusudur. Parekh (2006: 214) nefret söylemini şu şekilde tanımlamaktadır:

Nefret söylemi belirli bir özellik veya özellikler bütünü sebebiyle farklılaşan bir grup bireye karşı düşmanlığın dile getirilmesi, savunulması, teşvik edilmesi veya kışkırtılmasıdır. Nefret; saygının yokluğu veya pozitif saygısızlık, hoşlanmama, onaylamama veya başkalarına karşı küçültücü bakış açısıyla aynı değildir. Nefret; düşmanlık, reddediş, zarar verme ve yok etme isteği, hedef grubu saf dışı bırakma, sessizleştirme veya pasifleştirme arzusu güder.

Ayrıca Parekh (2006: 214) nefret söyleminin üç ana karakterinin olduğunu öne sürmüştür. Bunlardan birincisi bir veya bir grup bireyin belirli özelliklere dayanılarak yalnızlaştırılmasıdır. İkincisi, nefret söylemi hedefini çoğunluk tarafından arzulanmayan niteliklerle damgalamaktadır. Üçüncü olarak, hedef grup normal sosyal ilişkilerin dışında tutulmaktadır.

Weber (2009: 3), Avrupa Konseyi'nin Bakanlar Komitesi kararını alıntılararak nefret söylemini 'ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya azınlıklara, göçmenlere ve göçmen kökenli insanlara yönelik saldırgan ulusalcılık ve etnik merkezlik, ayrımcılık ve düşmanlık şeklinde ifadesini bulan, dinsel hoşgörüsüzlük dâhil olmak üzere hoşgörüsüzlüğe dayalı başka nefret biçimlerini yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşurlaştırılan her türlü ifade biçimi' olarak tanımlamıştır.

Likestillings- og diskrimineringsombudet tarafından yazılan The Equality and Anti-Discrimination Ombud's Report (2015: 13)'a bakıldığında nefret söylemi konsepti ve karakteristik özellikleri ortaya çıkmaktadır. The Equality and Anti-Discrimination Ombud's Report (2015: 13) nefret söyleminin karakteristik özelliklerini, şu şekilde ortaya koymaktadır:

Nefret söylemi, motive edici sebeplerden (etnisite, cinsiyet, engellilik vb.) bağımsız olarak birçok ortak noktaya sahiptir. Çoğunlukla negatif stereotipler, ön yargılar oluşturur. Bu bireylerin ve grubun onur ve saygınlığını etkiler. Nefret söylemini uygulayan kişiler gereksiz bir korku yayma, farklılığı aşığılama, doğal hiyerarşilerin varlığı düşüncesi ve dışlayıcı bir retorik kullanma eğilimi taşımaktadır. Bireyler ve gruplar hakkında küçük düşürücü konuşmalar, taciz ve komplolar teorileri yaygındır. En uç durumlarda nefret söylemi tehdit, şiddetin yüceltilmesi, şiddetin kışkırtılması ve ölüm tehdidi retoriklerine ve bazı durumlarda şiddet ve cinayet kombinasyonuna varabilir.

Binark ve arkadaşları (2012) ise nefret söylemini 6 ana kategori altında ele almaktadır. Bunlar; siyasal nefret söylemi, kadınlara yönelik nefret söylemi, yabancılar ve göçmenlere yönelik nefret söylemi, inanç ve mezhep temelli nefret söylemi, engellilere ve çeşitli hastalıklılara yönelik nefret söylemi olarak kategorize edilmiştir.

Bu tanımlardan yola çıkıldığında nefret söyleminin toplumsal ve insani anlamda yıkıcı etkilere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü toplumu bir arada tutan temel değer ve hoşgörü bağlarını söylemsel bir şiddetle ortadan kaldırmaya çalışmakta, belirli bir grubu sessizleştirmek için farklı iletişim kanallarını kullanarak baskı yaratmakta ve bu söylemin yaygınlaşmasını sağlamaktadır. Dolayısıyla, toplumsal entegrasyon ve verimlilik noktasında büyük zararlara sebep olmaktadır. Ayrıca, nefret söyleminin çok geniş bir spektrumdaki dezavantajlı bireylere yöneltildiğini söylemek de mümkündür. Yine tanımlardan yola çıkarak nefret söylemini doğrudan ve dolaylı nefret söylemi olarak ikiye ayırmak mümkündür. Çünkü doğrudan nefret söylemini icra etmenin yanında nefret söylemini teşvik etmenin de nefret söylemi olarak değerlendirilmesi gerektiği ortadadır. Bu durumu bir örnekle açıklamak gerekirse, sosyal ağlarda nefret söylemi içeren yorumların paylaşılması doğrudan nefret söylemi olarak nitelenebilecekken, bu yorumların beğenilmesi veya paylaşılmasını da dolaylı nefret söylemi olarak tanımlamak gerekmektedir. Çünkü birçok sosyal ağın algoritması beğenilen ve tekrar paylaşılan gönderilerin daha görünür olmasını sağlamaktadır, dolayısıyla bu durum nefret söyleminin yaygınlaşmasını ve daha geniş kitlelerce görülmesini sağlamaktadır.

Diğer yandan nefret söylemi-ifade özgürlüğü karmaşası da nefret söylemi konusundaki sorunlardan bir tanesidir. Weber (2009: 5); nefret söylemi olarak sınıflandırılabilir beyanların tespit edilmesi, bu tür konuşmaların illede “nefret” ifadeleri veya duygusu aracılığıyla dışa vurulmaması nedeniyle zorlaştığını, ilk bakışta mantıklı veya normal görünebilecek ifadelerde saklı olabileceğini belirtmektedir. Ozulu (2014: 16), ifade özgürlüğünden yola çıkılarak başvuru nefret söyleminin toplumda hoşgürsüzlüğün, kutuplaşmanın, ayrışmanın artmasına sebep olduğunun ve medya ya da topluma yön verebilecek kişiler tarafından kullanıldığında daha çok kimseye ulaşabilmesinden dolayı toplumda daha da yaygınlaştığının altını çizmektedir.

Bu noktada Alternative für Deutschland – Almanya için Alternatif (AfD) isimli politik partinin Facebook sayfasından bir örnek vermek mümkündür. Almanya’da yükselen popülist bir sağ kanat partisi olan AfD’nin bir yıl içinde gelen mültecileri kastederek paylaşmış olduğu² “Günün toplamı: 1.087.478” yazılı görsel 3.700’den fazla beğeni ve 1.238 paylaşım almıştır. Bunun yanında yorum bölümünde mültecileri hedef alan yorumlar mevcuttur. Bu durum kamuoyunda bilinen bir aktör olan politik bir partinin, 200.000’in üzerinde takipçisi olan fan sayfasından yayımladığı, fikir özgürlüğü kapsamında ortaya çıkan bir gönderinin nasıl birçok kişiye ulaştığının ve sonuçta kullanıcı katılımıyla nefret söylemi platformuna dönüştüğünün bir örneğidir. Çünkü yorumlarda mültecileri tecavüzcü olarak tanımlayan ‘rapefugees’ gibi kelimeler, ırka ve dine dayalı ayrımcılık barındıran açıklamalara rastlamak mümkündür. Diğer yandan devlet ve remi temsilcilerin takındıkları tutumlar da kimi zaman nefret söylemi ve ifade özgürlüğünün kesiştiği noktalarda yer almaktadır. Örneğin, Macaristan’ın sınırdaki yerleşim yerlerinden birisi olan Assothalom

belediye başkanı mülteci krizinin yoğun olarak yaşandığı bir dönemde “Message to illegal immigrants from Hungary (Macaristan’dan yasadışı göçmenlere mesaj)” başlıklı, aksiyon filmlerini andıran bir video aracılığı ile “Hungary is bad choice, Assothalom is the worst! (Macaristan kötü bir tercih, Assothalom en kötüsü!)” şeklinde bir mesaj yayımlamıştır³. Yayımlanan mesaj sosyal ağlarda defalarca izlenmiş, ayrıca farklı ana akım haber organları tarafından da haberleştirilmiştir. Bu gibi tutumların toplumda mültecilere karşı olan nefret söylemini artırması olasıdır.

Nefret söyleminin en belirgin sonuçlarından bir tanesinin mağdurlarını sessizleştirilmesi olduğu, nefret söylemini gerçekleştirirken telaffuz edilen kelimeler belirli gruplar hakkında çeşitli klişeler yaratarak onların ötekileşmesine sebep olabildiği ve bu söylemin devam ettirilerek yeniden üretilmesi halinde çeşitli gruplar üzerindeki baskının arttığı belirtilmektedir (Sosyal Değişim Derneği, 2010: 16-17). Bu durum toplumdaki bireylerin avantajsız gruptaki bireylere karşı davranışlarını etkileyen bir faktördür. Çünkü, medyadan aktarılan bu gibi tanımlamaların sonucunda, söylem düşünceyi inşa eder mantığından yola çıkarak, toplumun bakış açısı ilk karşılaşmadan itibaren olumsuz bir yönde seyretmektedir.

Son olarak nefret söylemi kendisine belirli bir konuyu zıplama tahtası olarak kullanmakta ve farklı konularla bağ kurarak genişleme eğilimi göstermektedir. Örneğin, mülteci karşıtı protestoların yoğunlaştığı sırada Polonya’da, taraftarların “12.09.1683 Jan III Sobieski 2015” şeklinde Türkler’in Viyana’da durdurulmasına atıfta bulunan bir pankart açtığı ve İslam karşıtı tezahüratların yapıldığı⁴ görülmüştür. Bu noktada durum sadece mültecilerle ilgili olmaktan çıkarak İslamofobi ve Türkofobi ile de birleşmiştir. Aynı yıl içerisinde Polonya’da Türk öğrencilerin saldırıya uğradığı⁵ ve takip eden yıl Türk turistlerin ırkçı şekilde tacize uğradığı⁶ haberleri basına yansımıştır. T.C. Varşova Büyükelçiliği’nin yayımlamış olduğu “Yabancı Düşmanlığı İçeren Saldırıları” başlıklı duyuru⁷ da durumun ciddiyetini ortaya koymaktadır. Bu olaylar “mülteci krizi” patlak verdikten sonra gerçekleşen olaylar olduğundan, belirli bir zaman dahilinde belirli bir konudaki nefret söyleminin kapsamının nasıl genişleyebileceğine örnek olarak gösterilebilir.

Günümüzde, internetin ve yeni medyanın getirmiş olduğu platformlar sıklıkla kullanılmakta bu platformlara sürekli şekilde bağlı kalmayı kolaylaştıran araçlar yaygınlaşmaktadır. Sosyal medya her geçen gün daha ciddi şekilde bireylerin fikirlerini etkilemekte, bir bilgi edinme ve haber kaynağı haline dönüşmektedir. PEW-Internet Research (Gottfried et al., 2016)’ün gerçekleştirmiş olduğu araştırmaya göre her 10 Amerikalı’dan 6’sı haberleri sosyal medyadan öğrenmektedir. Diğer yandan Türkiye’de 18-34 yaşındaki bireylerin %91’i internet kullanmaktadır ve aynı yaş grubundaki bireylerin %81’i akıllı telefon sahibidir (Pew Research Center, 2016). Bu rakamlar dijital dünyaya ve onun getirdiği platformlara bağlılık konusunda da ipucu vermektedir. Rakamlar aynı zamanda sosyal ağlarda akan haberleri tüketmek ve bu akışa yenilerini eklemek için teknolojiye sahip olan kitlenin varlığını ortaya koyduğu gibi, sosyal medyanın haber alma ve insanların “zihinlerindeki imajları” yönlendirebilme noktasındaki potansiyelini de kanıtlar niteliktedir. Çünkü etkileşimli yapısı ve kişiselleştirilmiş içerik sunan sitelerle internet, ikna edici bir hale gelebilme, nefret söyleminin yoğunlaşarak nefret suçlarına dönüşmesine sebep olabilmektedir.

Günümüzde, haber sitelerine gelen kullanıcı yorumları, sosyal ağ gönderilerinin kendisi ve sosyal ağlardaki gönderilere yapılan kullanıcı yorumları, nefret amaçlı bloglar, forumlar ise dijital nefret söylemi ve siber-ırkçılığın sıklıkla gözlemlendiği platformlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Dahası, kullanıcı yorumları veya sosyal ağlardaki kullanıcı kaynaklı içeriklerden yola çıkılarak oluşturulmuş haberler ve blog gönderilerinin olduğu dijital bir atmosferde dijital nefret söylemi çok daha yaygın ve tehlikeli bir hale gelebilmektedir. Bu durumun tehlikesini Eylül 1996'da gerçekleştirilen Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'nin uygulaması için yapılan seminerde bilgisayar ağlarından dolaşıma giren ırkçı ve yabancı düşmanı propagandaya yönelik olarak ulusal ve uluslararası ölçekte önlemlerin alınmasının önerilmesi (Akdeniz'den akt. Binark: 2010: 18) kanıtlar niteliktedir. 1996'dan bu yana internetin yakalamış olduğu gelişim ivmesi göz önünde bulundurulduğunda dijital nefret söyleminin çok daha ciddi boyutlara ve tehlike potansiyeline ulaştığını söylemek mümkündür.

Dijital nefret söylemini, belirli bir gruba yöneltilmiş nefret içerikli ve ayrımcı mesajların sosyal ağlarda veya bu amaçla kurulmuş web sitelerinde paylaşılması; ayrımcı ve hedef gösteren içerikler barındıran oyunların tasarlanması, video ve podcast yayınlarının yapılması; e-posta gruplarının kurulması ve nefret söyleminin bu yolla yaygınlaştırılması olarak tanımlamak mümkündür. Ayrıca tüm bu sürece dolaylı nefret söylemini artıran etkileşim (beğeni, yorum) ve yeniden üretim (tekrardan paylaşmak, re-tweet etmek vb.) de eşlik etmektedir. Duffy (2003: 292), dijital nefret söyleminin kökenini internetin pek yaygın olmadığı 1980'li yılların ortalarına dayandırmaktadır, bu yönüyle nefret söylemi gerçekleştiren grupların teknolojik yönden sofistike olduğunu belirtmektedir. Duffy (2003: 292)'nin aktardığına göre, 1985 yılında Comodor 64 bir bilgisayar ve tek bir telefon modemi ile kurulan bir sistem sayesinde Neo-Naziler elektronik-bulletin board'dan mesajlar indirebilmekte ve ülke çapında potansiyel üyelerle iletişime geçebilmekteydiler, 1995 yılında ilk Neo-Nazi içerikli web sitesi yayına başlamıştı ve 1998'de 200'den fazla nefret içerikli web sitesi çevrimiçi durumdaydı. Bu durum nefret söylemini yaygın şekilde kullanan grupların teknolojiye uyum sağlama hızını açıkça göstermektedir.

Daniels (2008)'in araştırması dijital nefret söylemine ve dijital nefret söyleminin yaratabileceği tehlikenin boyutlarına dair çeşitli örnekler sunmaktadır. Bu örneklerden bir tanesi ayrımcılık karşıtı uygulamalar konusunda çalışmalar yürüten Bonnie Jouharie'nin beyaz ırkın üstünlüğünü savunan gruplar tarafından 1998 yılında web'de hedef haline getirilmesidir. Jouhari ve kızı hakkında tehdit mesajları yayımlayan web sitesi üç yıllık zaman dilimi içerisinde 97.000 ziyaretçi almış ve Jouharie, ülkeler-arası da dahil olmak üzere, defalarca taşınmak zorunda kalmasına rağmen çevrimiçi ve çevrimdışı şekilde tehdit edilmeye devam etmiştir. Bu durum dijital nefret söyleminin gerçek hayatta da sonuçlar doğurduğunu göstermektedir (Daniels, 2008: 131-132). Diğer bir örnek ise yeni teknolojilerin nefret söyleminin etkisini ve yayılımını artıracak yeni olanaklar sağladığını göstermektedir. White Aryan Resistance isimli nefret grubu interneti farklı medyaların kullanıldığı bir yayın mecrası olarak kullanmaktadır. Web sitesinde en dikkat çekici uygulama beyaz gençlere mesajını ulaştırabilmek için bilgisayar oyunları tasarlamasıdır. Bu oyunlar arasında Border Patrol – Don't let those Spics cross our border (Sınır Polisi – Şu

Latinler'in sınırımızı gerçemesine izin verme) gibi göçmenleri argo kelimelerle tanımlayan oyunlar da mevcuttur (Daniels, 2008: 134-136).

Yukarıdaki örnekler dijital nefret söyleminin gerçek sonuçları olduğunu kanıtlamaktadır. Geçmişte *Birth of A Nation* (Bir Millet'in Doğuşu) filmi sinema teknolojisini etkin şekilde kullanarak nasıl insanları sokağa döküp siyah karşıtı olaylara sebep olduysa, günümüzde yaygın olarak kullanılan sosyal ağlarda mültecilere karşı gerçekleştirilen nefret söyleminin de aynı derecede zararlı etkiler yaratma olasılığı mevcuttur. Binark'ın Lister ve arkadaşlarından aktardığına göre (2010: 26), yeni medyayı geleneksel medyadan farklılaştıran dijitallik, etkileşimsellik, hipermetinsellik, yayılım ve sanallık ve multimedya biçimselliği gibi özellikler sebebiyle yeni medyada nefret söylemi geleneksel medyaya göre daha yaygın, daha kolay erişilebilir, daha kolay üretilebilir ve sonuçta daha sıradan kılınmaktadır.

Tüm bunlara katılmakla beraber şunları da düşünmek mümkündür; dijital nefret söyleminin ikna edicilik ve sıradanlaştırıcılık etkisini artıran başka parametrelerin de söz konusu olduğunun altını çizmek gerekmektedir. Sosyal ağların gündelik yaşamda fazlasıyla kullanılması, web sitesi açmak için gereken hosting ve domain masraflarının azalması, ücretsiz blog servislerinin yaygınlaşması gibi faktörler dijital platformlarda var olmayı kolaylaştırmakta, sadece nefret gruplarının veya medyada yer bulma olanağına sahip bireylerin değil sıradan bireylerin de nefret söylemini gerçekleştirmelerine zemin hazırlamaktadır. Ayrıca sosyal ağlar ve arama motorlarının sahip olduğu içerik kişiselleştirme algoritmalarının bireylerin geçmiş deneyimlerini ve farklı veri noktalarını göz önünde bulundurarak, bireylere sürekli olarak onları doğrulayan ve onların kendi görüşlerinin aynası olan içerikler sunması nefret söyleminin ikna edici etkisinin artmasına zemin hazırlayabilmektedir. Bu durumlar nefret söyleminin gücünün artmasına, ana akımlaşmasına ve sıradanlaşmasına sebep olabilmekte, dezavantajsız grupların bu mecralardaki varlığını ve seslerini duyurma çabasını da tehdit eden bir hale gelmektedir.

Suriyeli Mülteciler ve Dijital Nefret Söylemi

Suriye'deki çatışmalar Arap Baharı'nı takip eden bir dizi protestonun ardından artış göstermiştir. Sonuç olarak Rejim güçleri ve muhalifler arasındaki yükselen tansiyon protestoları, sokak çatışmalarına ve akabinde bir iç savaşa dönüştürmüştür. Birleşmiş Milletler (2016: 20), 2011 yılından beri durumun silahlı aktörlerin çoğalması, cephe hatlarının artması ve uluslararası topluluğun zamanında çözümler sunmaması sebebiyle ekstrem şekilde komplike hale geldiğini belirtmektedir. Bahsi geçen bu süreçte ortaya çıkan zor şartlar sebebiyle birçok kişi göç etmek zorunda kalmıştır. Başka ülkelerdeki mültecilerin sayısı 4 Temmuz 2016, itibarıyla 4,819,828 kişiyi bulmuştur (Syria Regional Refugee Response, 2016). Bu sayılar da sürecin ne denli hızlı geliştiğini ortaya koymaktadır. Aynı verilerden yola çıkarak sayıları hızla artış gösteren savaştan kaçan bireylerin büyük oranda komşu ülkeler olan Türkiye, Lübnan ve Ürdün'e sığındığını söylemek mümkündür. Uluslararası Af Örgütü (2015)'nin yayımlanmış olduğu rapor Suriyeli mültecilerin %95'inin Türkiye, Lübnan, Irak, Mısır ve Ürdün'e sığındığını belirtmektedir.

Bir süre sonra mülteciler rotalarını AB ülkelerine çevirmişlerdir. Eurostat'ın sağlamış olduğu veriler 2012 yılından beri yapılan sığınma başvurularının dramatik bir şekilde arttığını göstermektedir ("Asylum applications...", 2015). Eurostat tarafından sağlanan rakamlar, başvuruların kayda değer bir kısmının Suriyeli mülteciler tarafından yapıldığını ortaya koymaktadır. 2013-2014 yılları arasında AB ülkelerine sığınma başvurusu yapan kişilerin sayısında %114.3 artış görülmektedir ("Countries of origin...", 2015).

Bu durumun, özellikle Batılı politikacılar ve medya organları tarafından, 'Mülteci Krizi' olarak tanımlandığını söylemek mümkündür. Bu konuda Batı kamuoyunun ikiye bölündüğü söylenebilir. Madalyonun bir yüzünde 'Refugees Welcome' gibi mülteci yanlısı sivil ve küresel organizasyonlar varken diğer yüzünde mülteci karşıtı bir tutum takınmış olan ve sıklıkla gösteri yürüyüşleri düzenleyen organizasyonlar yer almaktadır. Bununla beraber, ikisinin de ortak paydada bulunduğu bir konu söz konusudur; iki grup da sosyal ağları fikir dolaşımını sağlamak adına etkin şekilde kullanmakta ve bu kanallar aracılığı ile geniş çaplı kamusal hareketler organize etmektedirler. Diğer yandan bireylerin de sosyal ağlarda Suriyeli mülteciler ile ilgili haberlerin altında fikirlerini dile getirdikleri gözlemlenmektedir. Bununla beraber mültecilerle ilgili yayımlanan haberlerin altına yazılan yorumlarda ciddi sayılabilecek derecede nefret söylemi barındıran içeriklere rastlanmaktadır.

Parekh (2006: 214) tarafından açıklanan, nefret söylemi parametreleri araştırma verisinin toplandığı BBC World Service'in Facebook sayfasında, Suriyeli mülteciler hakkında paylaşılmış olan haberlerin altına gelen yorumlarda açık şekilde gözlemlenebilmektedir. Örneğin, "The Macedonian police hit me on the head with a stick'-Syrian migrant speaking to the BBC's Dina Demrdash (Suriyeli mülteci BBC'den Dina Demrdash'a anlatıyor: 'Makedon polisi başıma bir sopayla vurdu') isimli haberin altına farklı kullanıcılardan gelen yorumlarda "Somehow that sounds funny (Nasıl olduysa kulağa eğlenceli geliyor)", "Don't care (Umursamıyorum)", "More please (Daha fazla lütfen)", "Great job should be more like that (Harika iş, daha fazla böyle olunmalı)" gibi ifadelerin kullanılarak yorumlar yapılmaktadır. Yorumlarda Suriyeli mültecilere karşı dijital olarak dile getirilen reddediş, zarar verme ve yok etme isteği, düşmanlık ve aşağılama açıkça görülmektedir.

Web dünyasında etkin bir şekilde kullanılan The Petition Site ve Change.org gibi imza kampanyası sitelerinde de Suriyeli mültecilere karşı başlatılmış olan hareketleri gözlemek mümkündür. Örneğin The Petition Site'ta "Stop resettling 25,000 Syrian refugees in Canada (25.000 Suriyeli mültecinin Kanada'ya Yerleşmesini Durdurun) başlıklı bir imza kampanyası mevcuttur. İmza kampanyasının açıklamasında ise Suriyeli mültecilerin açıkça terör ve ulusal güvenlik gibi ile ilişkilendirildiği görülmektedir⁸. Hedefi 50.000 imza olan kampanya 48.500'den fazla imza almıştır. Aynı imza kampanyasındaki kullanıcı yorumları mülteciler arasında neden çok fazla erkek olduğunu, Kanada'da kendileri için dahi yeterli iş bulunmadığını hatta Suriyeli mültecilerin Kanada'da bir iç savaş çıkaracağını ileri sürenlerin olduğunu gözlemek mümkündür. Change.org'da başlatılmış olan "Stop Syrian refugees from invading America. (Suriyeli mültecilerin Amerika'yı istilasını durdurun.)" başlıklı kampanyada da benzer ifadelere ve önermelere rastlamak mümkündür⁹. Burada ifade özgürlüğünden yola çıkılarak başlatılan imza kampanyalarının kullanıcı

katılımıyla etkileşimli ve sürekli yeni içeriklerle beslenen bir nefret söylemi platformuna dönüştüğü açıkça görülmektedir.

Suriyeli mültecilere karşı dijital platformlar aracılığı ile gerçekleştirilen nefret söylemi yaygınlaşmakla kalmayıp, bu mesajlarla etkileşime giren bireylere fikrinin başka insanlarda da onayladığı hissini yaşatmakta dolayısıyla nefret söylemini yoğunlaştırmaktadır. Bu noktada Likestillings- og diskrimineringsombudet tarafından yazılan The Equality and Anti-Discrimination Ombud's Report (2015: 13)'un nefret söylemi tanımına göz atmak gerekmektedir, çünkü bahsi geçen örneklerdeki dijital nefret söylemi de dışlayıcı bir retorik kullanmakta, negatif stereotipler ve komplo teorileri yaratmaktadır. Bu kombinasyonlar şiddet ve nefret suçlarını da ortaya çıkarabilir.

Tunç (2015: 34)'un Stein'dan aktardığına göre mültecilerin göç ettikleri ülkeye zaman boyutunda uyumu ilk birkaç ay, ilk bir iki yıl, dört beş yıl sonra, 10 yıl sonrasında şeklinde farklılıklar göstermekte ve göçmenler ancak iki yıl içerisinde yitirdiklerini yeniden elde etme çabasına girişebilmektedirler. Sağır (2014: 40)'ın araştırmasında Kilis ilinde 600 Suriyeli mülteci ile yapılan anketin sonucunda elde edilen verilere göre örneklem kapsamındaki mültecilerin çoğu bomba saldırısı, baskın, işkence ve ölüme şahitlik gibi travmatik olaylar yaşamışlardır. Bu gibi travmatik olayların ardından hayata tekrar dahil olmak için mücadeleye girişen mültecilerin dijital nefret söyleminin etkileriyle önlerine yeni toplumsal ve kültürel engeller çıkmaktadır. Nefret söylemi tabana yayılma imkanı bulmakta doğrudan veya dolaylı şekilde desteklenerek, normalleşmektedir.

Suriyeli mültecilere karşı geliştirilen dijital nefret söylemi Parekh (2006: 214)'in öne sürmüş olduğu nefret söyleminin üç ana karakteri ile örtüşmektedir. Burada mülteciler belirli özelliklere dayanılarak, özellikle terörle ilişkilendirilerek ve içinde buldukları durum çarpıtılarak, yalnızlaştırılmaktadır. İkincisi mülteciler sosyal ağlarda yapılan yorumlarda illegal göçmen, ekonomik göçmen, cihatçı istilacı gibi istenmeyen fakat kamuoyunun zihninde etki bırakacak sertlikte ifadelerle tanımlanmaktadır. Bu durum avantajlı olan bir grubun arzulanmayan niteliklerle damgalanmasıdır. Son olarak yukarıdaki süreçler mültecilerin ve onlarla ilgili gelişmelerin görmezden gelinmesine; onlara karşı gerçekleştirilen dijital nefret söyleminin normalleşmesine zemin hazırlamaktadır. Ayrıca, ortaya çeşitli boyutlarda ayrımcılığın da çıkmasına sebep olmaktadır. Çünkü ayrımcılık bir grup veya grubun üyelerine karşı, önyargılardan beslenen olumsuz tutum ve davranışların tümü ile ilgilidir (Göregenli, 2013: 30) ve dijital nefret söylemi de mültecilerle ilgili önyargıların oluşması noktasında pay sahibidir. Bu durum devam eden süreçte mülteciler ve onlarla ilgili konuların sosyal ilişkilerin dışında bırakılmasına sebep olmaktadır.

AMAÇ VE YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde çalışmanın amacı belirtilecek ve yöntem hakkında bilgi verilecektir. Ayrıca metin madenciliği tekniği hakkında ayrı bir başlık altında arka plan bilgisi sağlanacaktır.

Amaç

Bu çalışma Suriyeli mülteciler hakkında sosyal ağlarda yayımlanmış olan haberlerin altına gelen kullanıcı yorumlarının pozitif/negatif olma durumunu analiz etmeyi ve Suriyeli mültecilere karşı gerçekleştirilen dijital nefret söyleminin biçimlerini kategorize etmeyi amaçlamaktadır. Bu sebeple, sosyal ağların bilgi ve haber edinme konusundaki artan önemi de göz önünde bulundurularak dijital nefret söyleminin sıkça pratiğe döküldüğü haber sitelerinin sosyal ağ sayfalarında paylaştığı haberlere yazılan kullanıcı yorumları analiz edilmiştir. Araştırmanın günümüzde sosyal ağların fikir ve ifade özgürlüğünü geliştiren bir araç olmasının yanında nefret söylemini yaygınlaştıran ve sıradanlaştıran bir araç haline geldiğine de dikkat çekmek istemektedir.

Çalışmanın araştırma sorularını ve soruların sorulma sebeplerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

S.1.: Sosyal ağlardaki yorumların pozitif/negatif yönelimi nasıldır?

Dijital dünya ve gündelik yaşamın birbiriyle fazlaca etkileşime geçtiği günümüzde, Suriyeli mülteciler ile ilgili haberlerin altına gelen yorumlar mültecilere karşı dijital dünyaya adapte olmuş okuyucuların sahip olduğu duygu durumu hakkında ipuçları verecektir. Bu sorunun cevap bulması ikinci soruya cevap için altyapı hazırlayacak, negatif duygu taşıyan yorumlar arasında mülteci karşıtlığını oluşturan muhtemel sebepler sorgulanabilecektir.

S.2. : Suriyeli mültecilere yönelik nefret söylemi biçimleri ne şekilde kategorize edilebilir?

Bu soru Suriyeli mültecilere yönelik nefret söylemin boyutlarını anlayabilmek adına önem taşımaktadır. Çünkü Suriyeli mültecilere yönelik nefret söyleminin biçimlerini kategorize etmek, geliştirilen nefret söyleminin sebeplerini anlamak isteyen ileriki çalışmalara ipuçları sağlayacak ve Suriyeli mültecilere karşı geliştirilen nefret söyleminin geniş ölçekte nefret söylemi konusunun hangi noktalarıyla kesiştiğini anlamak adına faydalı olacaktır.

Yöntem

Çalışma betimsel özellikler taşımaktadır. Bu çalışma içerik analizi anlayışını benimsemekte ve verilerin işlenmesi sürecinde metin madenciliği teknikleri ve algoritmalarından faydalanmaktadır. Günümüzde, sosyal ağların hızlı yükselişi ve gerçekleştirilen önceki araştırmalar bahsi geçen yöntem ve tekniklerin sosyal medyada paylaşılan metinlerin değerlendirilebilmesi için de kullanılabileceğini pek çok kez göstermiştir. Diğer yandan, sosyal medyanın hızla büyüyen ve katılıma açık yapısı araştırma süreçlerini veri miktarını artırması sebebiyle uzatma eğilimindedir, bu sebeple benimsenen içerik analizi anlayışına yeni tekniklerin eklenmesi gerektiği göz önünde bulundurulmuş, bu sebeple kitlesel şekilde yorumlar toplamak üzere Facepager (Keyling et al., 2013) yazılımı, Rapidminer Studio yazılımı ve metin madenciliği tekniği araştırmanın yöntemine entegre edilmiştir.

İçerik analizi konusunda araştırma, Wimmer ve arkadaşlarının (2011) öne sürmüştüğü perspektifi benimsemektedir. Wimmer ve arkadaşlarının (2011: 156) Kerlinger'in görüşlerinden faydalanarak öne sürdükleri içerik analizi anlayışında üç temel bileşen söz konusudur: sistematiklik, objektiflik ve kantitatiflik. Bu yönüyle toplanmış olan içeriğin analiz

edilmesi sürecinde metin madenciliği tekniği ve araçlarının kullanılması süreç boyunca sistematik ve standart bir yol izlenmesinin önünü açmıştır. Diğer yandan, metin madenciliği metinlerin pozitif/negatif yönelimini tespit etme sürecinde objektif kalınması noktasında önemli rol oynamıştır. Çünkü elde edilen metnin, geniş bir pozitif/negatif referans kelime listesine göre (yaklaşık olarak 6800 kelime) analiz edilmesine olanak tanımıştır. Son olarak metnin pozitif/negatif olma durumu ortaya konulmuştur. Bu yönüyle içerik analizi ve metin madenciliği tekniği güncel bir konu olan ve medyada sıkça yer bulan ‘Suriyeli Mülteci Krizi’ konusuna, dijital nefret söylemi bağlamında katkı sunmak üzere uygunluk göstermektedir. Suriyeli mültecilere karşı sosyal medyadaki nefret söylemi kategorize edilirken ise yorumlardaki metinler ve araştırmacının bakış açısının bileşeninden oluşan bir süreç söz konusudur.

Diğer yandan geniş bir zaman dilimindeki veriye ulaşmak amacıyla dijital araçlarla kitlesel şekilde veri toplama ve analiz etme yöntemleri kullanılmıştır. Bu durum ele alınan konunun çok yönlü değerlendirilmesine zemin hazırlamaktadır. Çünkü, veri toplama işlemi uzun sürmemekte, sayıca fazla kişinin görüşü detaylı şekilde (ne zaman, kim tarafından, hangi haberin altına yorum yaptı vb.) elde edilebilmektedir. Kitlesel olarak toplanmış olan metin formatındaki verinin analiz edilebilmesi için RapidMiner Studio aracılığı ile hazırlanan metin madenciliği algoritmaları kullanılmıştır. Bu durum metin madenciliğinin büyük ölçekteki metinsel veriye duygu analizi uygulamak için gerekli alt yapıyı sağlamasından (Örneğin; kelimelerin eklerinin çıkartılması; sık kullanılan am, is, are gibi kelimelerin çıkarılması; duygu analizi için algoritmaların kurgulanabilmesi vb.) ve metin madenciliği tekniği yukarıda bahsedildiği gibi verimli sonuçlar alınabileceğinden kaynaklanmaktadır.

Analizde Kullanılacak Metin Madenciliği Tekniği Hakkında Arkaplan Bilgisi

Metin madenciliği tekniği bu araştırmanın çekirdeğini oluşturmaktadır. Metin madenciliği bağlamında ham veri işlenerek analize uygun hale getirilecek ve RapidMiner Studio kullanılarak kurgulanan algoritma aracılığı ile duygu analizi gerçekleştirilecektir. Duygu analizinin ardından, toplanan yorumlar değerlendirilerek Suriyeli mültecilere karşı geliştirilen nefret söylemi kategorize edilecektir.

Metin madenciliği tekniğinin uygulanmasında araştırma kapsamında benimsenen üç anlayış mevcuttur. Birincisi Mayer-Schönberger ve arkadaşlarının (2013) büyük veri kavramı için geliştirmiş olduğu “kesinliğe takılıp kalmaktansa yönelimlere odaklanmak” olgusudur. Araştırma kapsamında sayıca ve boyut olarak fazla sayıda metin işleneceğinden, milimetrik bir kesinlik yerine metinlerdeki genel pozitif/negatif duygu yönelimlerini anlamak önem taşımaktadır. Araştırmadaki ikinci yaklaşım Witten’in ortaya koymuş olduğu metin madenciliği yaklaşımıdır (Witten, 2005: 314):

Metin madenciliği doğal dil metinlerinden anlamlı bilgiler elde etmeyi deneyen yeni bir alandır. En geniş haliyle belli bir amaç doğrultusunda metinleri analiz etme ve bilgi elde etme süreci olarak karakterize edilebilir. Veritabanında depolanmış, yapılandırılmamış, amorf ve algoritmayla çözümlenmesi zor olan metinlere rağmen modern dünyada metin bilgi değiş-tokuşunun en yaygın aracıdır. Metin madenciliği

genellikle fonksiyonu gerçekleri ve fikirleri iletmek olan metinlerle muhataptır ve motivasyonunu otomatik olarak anlam elde etmesi zor olan metinlerden bilgi elde etmeye çalışmaktan alır – başarı kısmı olsa bile!

Çalışmanın yöntemi kapsamında göz önünde bulundurulmuş son yaklaşım Miloš Radovanović ve Mirjana Ivanović (2008: 232)'in ortaya koymuş olduğu duygu analizi yaklaşımıdır:

“Duygu analizi belgelerdeki fikirlerin analiziyle ilgilenir. En temel alanlardan bir tanesi sınıflandırmadır, burada metinler ifade edilen fikirlerdeki pozitiflik ve negatifliğe göre sınıflandırılırlar. (Adı geçen çalışmadaki) bu bölüm iki duygu sınıflandırması uygulamasının boyut indirgemesi tekniği problemini ele almaktadır.

(1) Belge kutupsallık sınıflandırması; belgenin tümünün pozitif-negatif olarak sınıflandırılmasıdır.

(2) Cümle kutupsallık sınıflandırması; tek tek cümlelerin pozitif-negatif olarak sınıflandırılmasıdır.”

Bu yaklaşımın ikinci maddesi araştırmadaki duygu analizinin temel mantığını oluşturmuştur. Buradan yola çıkarak yorumlar tek tek negatif ve pozitif olarak sınıflandırılmıştır.

Verilerin Toplanması, Düzenlenmesi ve Duygu Analizi Sürecinin Geliştirilmesi

Facepager (Keyling et al., 2013) yazılımı kullanılarak Suriyeli mülteciler hakkında BBC World Service'in Facebook Fan sayfasına gönderilmiş haberlere gelen kullanıcı yorumları toplanmıştır. Araştırmanın veri setinin oluşturulabilmesi için BBC World Service'in Facebook fan sayfası, 300 sayfa geriye giderek taranmıştır ve Ocak 2015- Ekim 2015 arasındaki tüm haberler ve onlara gelmiş olan 7000'den fazla yorum toplanmıştır. Yazılım içerik analizi anlayışına uygun olarak sistematik şekilde veri toplamasını kolaylaştırmıştır. Haberler toplandıktan sonra veri ayıklama aşamasına geçilmiştir. Veri ayıklama aşaması iki aşamadan oluşmaktadır:

(1) Mültecilerle ilgili olmayan haberlerin ayıklanması.

(2) Suriyeli mültecilerle ilgili olmayan haberlerin ayıklanması.

Veri analizini gerçekleştirmek için RapidMiner Studio kullanılarak McGovern (2012)'in önermiş olduğu bir duygu analizi algoritması modellenmiştir (Tablo 1: 115). Burada sınıflandırıcı olarak SVM (Linear) yerine k-NN (k-Nearest Neighbour) kullanılmıştır. k-NN algoritması, Suriyeli mülteciler hakkındaki haberlere gelmiş olan yorumları, içinde barındırdıkları kelimelerin referans anahtar kelime listesindeki pozitif/negatif kelimelere olan yakınlığını analiz edilerek pozitif veya negatif duygulardan hangisini taşıdıkları tespit etmektedir.

Liu ve arkadaşları (2004) tarafından oluşturulmuş olan İngilizce pozitif/negatif kelimeleri içeren anahtar kelime listeleri kullanılarak referans kelime listesi elde edilmiştir. Bu kelime listesi 6800 adet dolayında pozitif ve negatif kelime içermektedir. Rapidminer Studio'nun yorumları ayrı ayrı değerlendirebilmesi için Excel dosyasının her satırının

ayrı ayrı metin dosyaları haline çevrilmesi ve klasörlenmesi gerekmektedir. Bu işlem “Excel Save Each Row, Column or Cell As Text or Excel File Software” isimli yazılım ile gerçekleştirilmiştir.

Duygu analizi gerçekleştirilmeden önce, oluşturulan duygu analizi algoritmasının doğruluğunu ölçmek için 1000’den fazla yorum tek tek okunarak, algoritmik olmayan süreçlerle analiz edilmiş ve pozitif, negatif, nötr, spam gibi değerler atanmıştır. Bu yorumların arasından 224 pozitif, 223 negatif yorum alınmış ve oluşturulan algorithmada teste tabi tutulmuştur. Oluşturulan algoritma test sonuçlarında 235 pozitif, 211 negatif yorum olduğunu bildirmiş %2.6 sapma ile pozitive yakınlık göstermiştir. Bu kelime listesine araştırma bağlamında anlam ifade eden fakat Liu ve arkadaşları (2004)’nin oluşturduğu listede bulunmayan fakat yorumlarda olumsuz bir anlamda kullanılan (islamic, invasion, jihadist vb.) kelimeler eklenmiştir.

Evren ve Örneklem

Haber siteleri, açmış oldukları sosyal ağ sayfaları aracılığı ile yayımlamış oldukları haberleri okuyucu kitlesine dağıtma amacı taşımaktadırlar. Bu durum haberin daha çok kişiye ulaşmasının önünü açarken, okuyucuların da katılım ve yorum yapma imkanlarını artırmaktadır. Bu sebeple araştırma evreni tüm haber sitelerinin sosyal ağ sayfalarındaki Suriyeli mültecilerle ilgili haberler altına yapılmış olan yorumları kapsamaktadır. Fakat haber sitelerinin tüm sosyal ağlardaki sayfalarının sahip olduğu verinin büyüklüğü göz önünde bulundurularak araştırma kapsamında veri toplama işlemi, en fazla kullanıcı sayısı olan sosyal ağ olduğundan, Facebook üzerinden gerçekleştirilmiştir. Çalışma örneklemini olarak tanınmış global haber sitelerinden birisi olması sebebiyle BBC World Service seçilmiştir. Bu sebeplerle araştırmanın veri seti BBC World Service’in Facebook fan sayfasında Suriyeli mültecilerle ilgili haberlerin altına gelen yorumlar toplanarak oluşturulmuştur.

BULGULAR

S.1.: Sosyal ağlardaki yorumlar pozitif/negatif ölçeğinde nasıl bir yönelime sahiptir?

k-NN algoritması ve algoritma kapsamında kullanılan referans anahtar kelime listesi aracılığıyla analiz edilen veriler yorumların %56’sının negatif %44’ünün pozitif duygu taşıdığını ortaya koymuştur (Tablo 2: 117).

S.2. : Suriyeli mültecilere yönelik nefret söylemi biçimleri ne şekilde kategorize edilebilir?

Yorumlardaki mülteci karşıtı duygular ve nefret söyleminin biçimlerini BBC World Service’in Facebook fan sayfasından elde edilen verilere yönelik bir anlayış kazanılarak kategorize edilmiştir. Toplanmış olan yorumlar sayıca çok fazla olduğundan kategori ile ilgili örnek yorumlara yer verilmiş, bu yorumlar olduğu gibi aktarılmıştır.

Bölgeye Dayalı Üstünlük İçeren Nefret Söylemi

Bu kategori altında Suriyeli mülteciler başka sözcüklerle tanımlanmaktadır. Mültecilere karşı geliştirilmiş olan dijital nefret söyleminde Batı'nın üstünlüğü vurgulanmakta, mültecilerin bu kültürün ve bölgenin üstün olduğu düşünülen öğelerine zarar vereceği belirtilmektedir. Bu yorumlarda ötekileştirme ve biz-onlar ayrımı açıkça görülmektedir, metinlerde rastlanan ve bunun açık bir göstergesi sayılabilecek durum mültecilerin savaştan kaçan insanlar olarak değil 'istilacılar' olarak tanımlanmasıdır. Bu yorumlardaki nefret söylemlerinde farklı olanın, yorum yapanların deyiimiyle istilacıların, gelmesinin verdiği rahatsızlık ve sanki mültecilerin yağma yapmak veya zarar vermek üzere geldiği hissi ağır basmaktadır. Bazı yorumlarda ise nefret söyleminin sınırları genişlemekte, şiddet eğilimi açıkça görülmektedir. Bu yorumlar Tablo 3'te (118) görülebilir.

Güvenlik Yönelimli Nefret Söylemi

Bu kategori altındaki yorumlarda güvenlikle ilgili, yer yer fazlasıyla abartılı kaygılar belirgin şekilde göze çarpmaktadır. Bu kategorideki yorumların taşıdığı mesajlarda mülteciler kabul edildiği takdirde gündelik yaşantılarını gelecekte, bugün yaşadıkları gibi güven içinde yaşayamayacakları kaygısı ve bunun nefret söylemi tanımına uyacak biçimde dile getirilmesi söz konusudur. Ayrıca, Suriyeli mültecilere karşı oluşan nefret söyleminde mülteciler genellikle *terörist*, *cihatçı* vb. şekilde etiketlenmekte mültecilerin gelmiş olduğu ülkelerdeki radikal grupların özelliklerinin tüm mültecilere atfedilmeye çalışıldığı görülmektedir. Güvenlik yönelimli nefret söylemine sahip yorumlarda temel düşünce güvenlidir fakat bu güvenlik kaygısı durumunun yer yer Müslüman kimliği ile birleştirildiği görülmektedir. Bu noktada güvenlik yönelimli nefret söylemini, dini inanç yönelimli nefret söyleminden ayıran nokta da nefret söyleminin bütünüyle güvenlik kaygısı üzerine oturtuluyor olmasıdır. Bu kategoriye ait örnek yorumlar Tablo 4'te (119) görülebilir.

Ekonomi Yönelimli Nefret Söylemi

Ekonomik kaygılar içeren yorumlarda mültecilerin gelmesinin ekonomik düzeni bozacağı ifade edilmektedir. Bu başlık altında yapılan yorumlarda Avrupa'daki işlerin mülteciler tarafından doldurulacağını, ayrıca mültecilerin sosyal haklardan faydalanma gibi durumlarının olacağı vurgulanmaktadır. Ayrıca mülteciler AB üyesi kimi ülkelerdeki ekonomik krizin sebebi olarak da görülmektedir. Bu kategori altındaki yorumlarda mülteciler sıklıkla *ekonomik göçmen* olarak nitelenmiştir. Bu kategoriye ait örnek yorumlar Tablo 5'te (120) görülebilir.

Dini İnanç Yönelimli Nefret Söylemi

Yorumlarda dini inanç yönelimli nefret söylemine de sıkça rastlanmaktadır. Bu yorumlar, ırkçı grupların önermelerinin dijital bir kopyası gibidir. Burada mültecilerin dini inançları nefret söyleminin omurgasını oluşturmaktadır. Bu kategoride nefret söyleminin ana teması ekonomi ve güvenlik gibi sebeplerden bağımsız olarak mültecilerin dini inançlarıdır.

Bu kategorideki nefret söylemleri İslam'ı negatif şekilde konumlandırarak mültecilerin gittikleri ülkelere sosyal yönden zarar vereceğini iddia etmektedir. Bu kategoriye ait örnek yorumlar Tablo 6'da (121) görülebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bulgulardan da anlaşılacağı üzere sosyal ağlar nefret söyleminin ortaya çıkması ve yayılabilmesi için bir platform haline gelebilmektedir. Yorumların analizi sonucu ortaya Suriyeli mülteciler çerçevesinde geliştirilen dijital nefret söylemi bağlamında yaşanan bir medeniyetler çatışması konsepti çıkmaktadır. Yorumların içeriğinde yukarıda ortaya konmuş olan kategorizasyonun yanında Doğu-Batı, Müslüman-Hıristiyan, Gelişmiş-Az Gelişmiş (belirli önyargılara dayanılarak) ayırımının sıkça yapıldığı gözlemlenmekte Suriyeli mültecilerle ilgili olarak yapılan yorumlarda bu etkiler açıkça hissedilmektedir. Bu sebeple dijital nefret söyleminin kaynağında daha kompleks ve köklerini geçmişten alan önyargıların bulunduğunu söylemek de mümkün hale gelmektedir. Elde edilen sonuçlarda negatif yorumların yüksek oranda çıkmış olması bu durumu kanıtlar niteliktedir.

Dijital nefret söyleminin sosyal ağlarda ifade özgürlüğü-nefret söylemi kesişiminde yayılım alanı bulunduğu, bulgulardaki kategorizasyon ve örnek yorumların da desteklediği üzere, açıktır. Çünkü tartışmalar görece popüler olan konuları sosyal ağlarda yayımlanmış bir haber üzerinde tartışma konseptinde gerçekleştirilmekte olsa da kullanılan kelimeler nefret söylemini ele vermektedir. Bulgular, nefret söyleminin hem çekirdeğini oluşturan hem de sonuçlarından birisi olan biz ve onlar ayırımını güçlendiren sosyal ağ yorumları olduğunu gözler önüne sermektedir. Özellikle yaşadığı bölgeye göre üstünlük hissetmek ve dini inanç kategorisini oluşturan yorumlarda yüceltilen "biz" karşısına abartılan şekilde karanlık bir forma büründürülen "onlar" yani Suriyeli mülteciler konumlandırılmaktadır. Onlar'ı tanımlarken kullanılan cümlelerin büyük oranda ana akım medya ve radikal ayırıcı söylemlerde bulunan gruptan ve onların sosyal ağlardaki içeriklerinden etkilendiğini mesajların içeriğinin benzerliğine bakarak söylemek de mümkündür. Bu içeriklerin yorumlarda yeniden üretildiği görülmekte, deyim yerindeyse herkesin anlayabileceği dile en sert sözcüklerle sıradan sosyal ağ kullanıcıları tarafından döküldüğü görülmektedir.

Parekh (2006: 214)'in nefret söyleminin aşamalarını tanımladığı önerme aynı zamanda biz ve onlar ayırımının ne şekilde gerçekleştiğini ve nefret söyleminin oluşum sürecini anlamamız açısından önem arz etmektedir. Bulgularda, Parekh (2006: 214) tarafından ortaya atılan nefret söyleminin üç aşamasına rastlamak mümkündür. Bulgular mülteciler, özellikle de Suriyeli mülteciler hakkında, Müslüman olmaları, istilacı olarak tanımlanmaları hatta güvenlik tehdidi oluşturacaklarının düşünülmesi sebebiyle sosyal ağlardaki söylem vasıtasıyla yoğunlaşan bir yalnızlaştırılma ve damgalama faaliyeti olduğunu göstermektedir. Bu durum ortaya bireyden kitlelere doğru genişleyen bir nefret çemberi oluşturmaktadır. Bu durumun mültecilerin toplumdan izolasyonuna sebep olacağı, hatta yorumlardaki mülteci karşıtı ve tek yönlü söyleme bakıldığında bu izolasyon ve polarizasyon sürecinin çoktan başladığı açıkça görülmektedir.

Yorumlar bireylerin kitlelere ulaşabilmesi için önemli bir araç haline gelmiştir. Çünkü Facebook'ta fazla "like" alan yorumlar "Top comments" kısmında daha yukarıda görülmekte ve daha fazla insan tarafından görülmektedir. Araştırma dahilindeki yorumlar Batı kaynaklı bir haber sitesinin Facebook sayfasından alındığından, Batı perspektifine sahip önyargılar ve sert bir dille yazılmış yorumların üst sıralarda gözüktüğüne sıkça rastlanmaktadır. Bu da sosyal ağların özelliklerinin dolaylı dijital nefret söylemini yaygınlaştırmak noktasında etkili olabileceğini kanıtlamaktadır. Çünkü bir sosyal ağ özelliği olan "like" burada nefret söylemini onaylayan ve yaygınlaştıran bir araç haline dönüşmektedir. Bu durumda nefret söylemi herhangi bir kitle iletişim aracı aracılığı ile insanlara ulaşma durumu söz konusu olmayan bireyler tarafından da imal edilen, yeniden üretilen ve yaygınlaştırılabilen bir hal almıştır.

Ayrıca yorumların beğenilmesi daha fazla kişiye ulaşmasına da ön ayak olmaktadır bu durum nefret söyleminin dijital araçlar vasıtasıyla tabanda ve gündelik hayatta yayılmasına sebep olmaktadır. Böylece insanların zihinlerindeki imajlar, sadece kitle iletişim araçları tarafından iletilen mesajlar değil, gündelik hayatın içinden gelen sosyal ağ tartışmalarıyla da mülteci karşıtı bir yapıya büründürülmektedir. Dolayısıyla Tunç (2015)'un Stein'dan yaptığı aktarmada ortaya koymuş olduğu entegrasyon süreçlerinden de dijital nefret söylemi bağlamında bahsetmek mümkün hale gelmektedir. Bu noktada dijital nefret söylemi dışlanmaya sebep olan ve toplumsal entegrasyonu yavaşlatan bir parametredir. Çünkü durmaksızın artmakta ve yayılım göstermektedir. Bu durum insanların temelinde ayrımcılık barındıran fikirlerinin onaylandığı hissine kapılmasına sebep olmaktadır.

Bulgular The Equality and Anti-Discrimination Ombud's Report (2015: 13)'un nefret söylemi hakkındaki önermelerini de doğrular niteliktedir. Yukarıda bahsi geçen söylem kullanılarak oluşturulan nefret söylemi stereotipler ve önyargılar oluştururken mevcut olanları da güçlendirmekte ve radikalize etmektedir. Özellikle değerlendirmeye alınan yorumlardaki nefret söyleminin sebepleri kategorize edilirken ortaya konmuş olan 'Yaşadığı Bölgeye Dayalı Üstünlük Hissetmek' kategorisi bahsi geçen rapordaki nefret söylemini uygulayan kişiler doğal hiyerarşilerin varlığı düşüncesi taşıma eğilimindedir kısmını doğrulayan bir özelliğe sahiptir. Son olarak raporun dile getirdiği "En uç durumlarda nefret söylemi tehdit, şiddetin yüceleştirilmesi, şiddetin kışkırtılması ... retoriğine ... varabilir" cümlesi de mevcut yorumlarda gözlemlenebilmektedir. Bu durumun daha vahim olan yanı bu gibi yorumların başka insanlar tarafından desteklenmesidir. Diğer yandan bulgular, Binark ve arkadaşları (2012)'nin öne sürmüştüğü siyasi nefret söylemi, yabancılar ve göçmenlere yönelik nefret söylemi, inanç ve mezhep temelli nefret söylemine yorumlarda sıkça rastlandığını göstermektedir. Bu nefret söylemlerinin doğrudan yorum yazılarak ya da bu yorumları beğenip destekleyici yorumlar yaparak dolaylı şekilde gerçekleştirildiği görülmektedir.

Ozulu (2014: 16), ifade özgürlüğünden yola çıkılarak başvuru nefret söyleminin topluma verebileceği zararı ortaya koymuştur. Buradan yola çıkılarak haberlerin altında yorumlar yapılarak gerçekleştirilen tartışmalarda mültecilerden sıklıkla cihatçılar, istilacılar veya illegal göçmenler olarak bahsedildiği görülmektedir. Bu gibi durumların sonucunda

savaştan kaçan mültecilerin, şiddeti körükleyen, iş olanaklarını daraltan, sosyal yardımlardan geniş şekilde faydalanan özetle gittikleri ülkedeki huzuru tehdit eden bir etmen olarak görülmesi algısı güçlenmektedir.

Dijital nefret söyleminin yıkıcı etkileri bulunmaktadır ve bu durum mültecilerle ilgili olarak üretilecek olan çözümlere potansiyel engeller oluşturmaktadır. Yapılan yorumlar göstermektedir ki dijital nefret söylemi entegrasyon süreçlerinin başarısızlığa uğraması, göç edilen toplumda mültecileri izole etmeye yönelik davranışların yaygınlaşması, mültecilere yönelik sürekli yeniden üretilen nefret söylemi ve bu motivasyonla gerçekleştirilen şiddet eylemlerinde potansiyel bir tehlikedir.

Son olarak gelecek araştırmalara ışık tutabilmek adına metin madenciliği ve k-NN algoritmasının kullanılması sonucu elde edilen deneyimlerden de bahsetmek önem taşımaktadır. Burada yorumları analiz etmek üzere oluşturulan algoritmanın sarkastik cümleleri anlayamadığı gözlemlenmiştir. Algoritmanın nötr, spam, konu dışı yorumlar ve İngilizce'den farklı dillerdeki yorumlara da pozitif veya negatif değer atama eğiliminde olduğu görülmüştür. Ayrıca, mülteciler ve göç etmek zorunda kalma temasıyla ilgili daha fazla İngilizce kelimenin referans kelime listesine eklenmesi ve daha detaylı makine öğrenimi tekniklerinin sürece dahil edilmesi daha verimli sonuçlar elde edebilmek adına önem taşımaktadır.

SON NOTLAR

¹ Bu kavram makale çerçevesinde "Networked Individualism" teriminin Türkçe karşılığı olarak kullanılmaktadır. Bu terimin Türkçe karşılığı Bilgi Üniversitesi, Lisansüstü Medya Çalışmalar Konferansı'nda (2013) Lemi Baruh'un konuşmasından duyulmuştur.

² Afd'nin konuyla ilgili gönderisini ve yorumları takip eden linkte görmek mümkündür: <https://goo.gl/4feR10>

³ İlgili videoyu takip eden linkten izlemek mümkündür: <https://youtu.be/fglRjy2Xc0c>

⁴ İlgili görüntülere takip eden linkten ulaşılabilir: <https://youtu.be/PKQhHAtsFvM>

⁵ İlgili habere takip eden linkten ulaşılabilir: <http://www.thenews.pl/1/9/Artykul/224676,Turkish-students-attacked-in-Poland>

⁶ İlgili habere takip eden linkten ulaşılabilir: <https://eksisozluk.com/10-subat-2016-polonyada-irkci-saldiriya-ugramamiz--5038609>

⁷ İlgili habere takip eden linkten ulaşılabilir: <http://varsova.be.mfa.gov.tr/ShowAnnouncement.aspx?ID=250028>

⁸ İlgili imza kampanyasına takip eden linkten ulaşılabilir: <http://www.thepetitionsite.com/en-gb/790/431/152/stop-settling-25000-syrian-refugees-in-canada/>.

⁹ İlgili imza kampanyasına takip eden linkten ulaşılabilir: <https://www.change.org/p/stop-syrian-refugees-from-invading-america-congress-ted-cruz-trey-gowdy-scott-garrett-chris-christie-stop-syrian-refugees-from-coming-to-america>

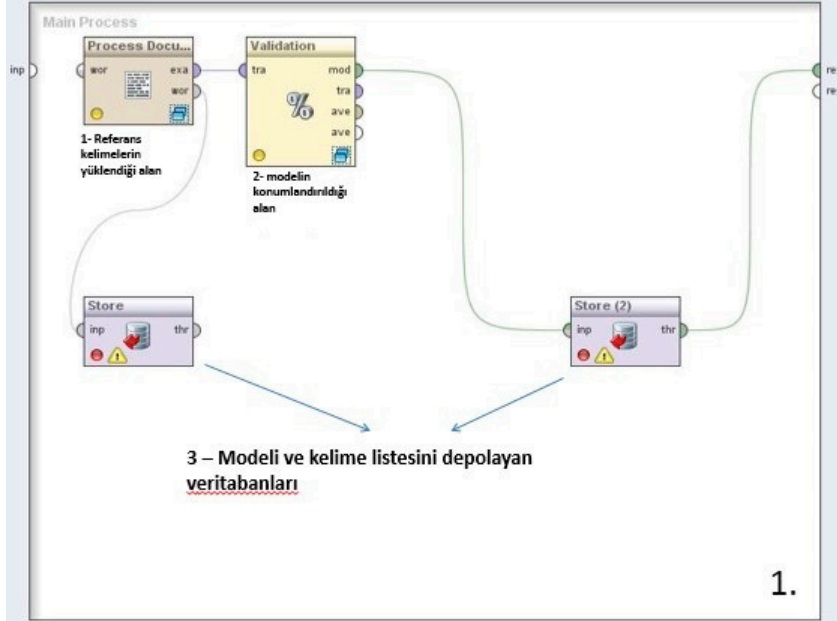
KAYNAKLAR

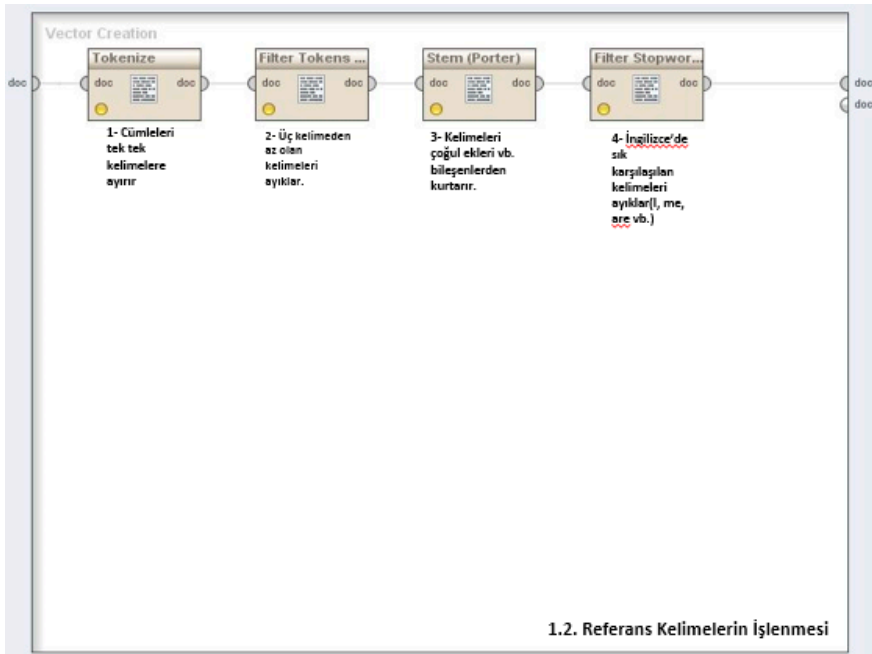
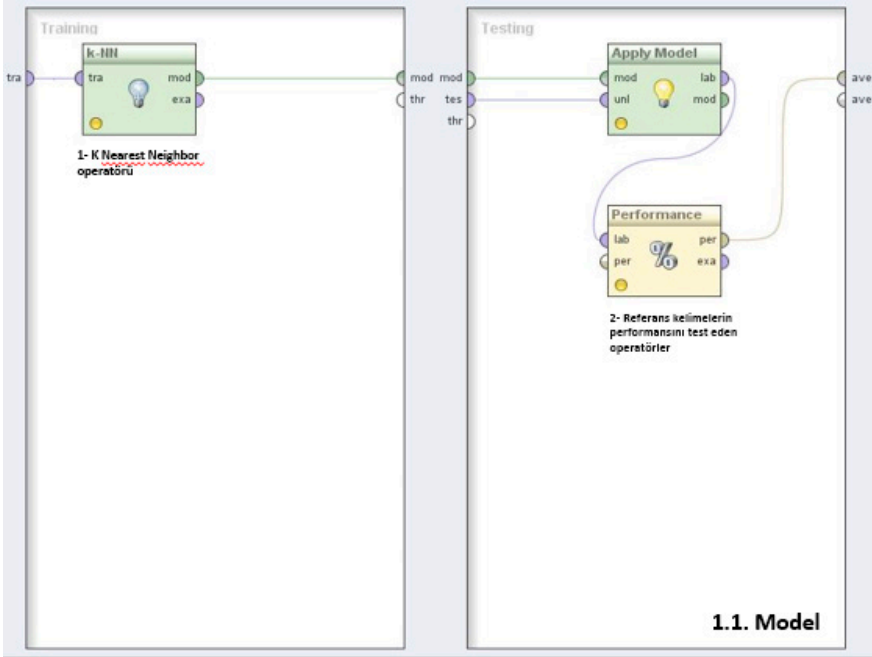
- Amnesty International. (2015). Syria's Refugee Crisis in Numbers. Retrieved from <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2015/09/syrias-refugee-crisis-in-numbers>
- Asylum applications (non-EU) in the EU-28 Member States, 2004–14 (1) (thousands). (2015, May 8). Eurostat. Retrieved from <https://goo.gl/szfb8U>
- Binark, M. (2010). Nefret Söyleminin Yeni Medya Ortamında Dolaşıma Girmesi ve Türetilmesi. In T. Çomu (Ed.), *Yeni Medyada Nefret Söylemi* (11-53). İstanbul: Kalkedon.
- Binark, M. & Çomu, T. (2012, January 20). Sosyal Medyanın Nefret Söylemi için Kullanılması İfade Özgürlüğü değildir! Retrieved from <https://yenimedya.wordpress.com/2012/01/20/sosyal-medyanin-nefret-soylemi-icin-kullanilmasi-ifade-ozgurlugu-degildir/>
- Countries of origin of (non-EU) asylum seekers in the EU-28 Member States, 2013 and 2014. (2015, May 8). Eurostat. Retrieved from <https://goo.gl/UFZqXs>
- Daniels, J. (2008). Race, Civil Rights, and Hate Speech in Digital Era. In A. Everett (Ed.), *Learning Race and Ethnicity: Youth and Digital Media* (129-154). Cambridge, MA: The MIT Press.
- Duffy, M. E. (2003). Web of Hate: A Fantasy Theme Analysis of the Rhetorical Vision of Hate Groups Online. *Journal of Communication Inquiry* 27(3), 291-312.
- Gottfried, J. & Shearer, E. (2016). News Use Across Social Media Platforms 2016. Retrieved from www.journalism.org: <http://www.journalism.org/2016/05/26/news-use-across-social-media-platforms-2016/>
- Göregenli, M. (2013). Temel Kavramlar: Önyargılar, Özcü İnançlar ve Ayrımcılık. In M. Çınar (Ed.), *Medya ve Nefret Söylemi: Kavramlar Mecralar Tartışmalar* (23-37). İstanbul: Hrant Dink Vakfı Yayınları.
- Keyling, T. & Jünger, J. (2013). Facepager Version 3.3 [Software].
- Likestillings- og diskrimineringsombudet. (2015). *The Equality and Anti-Discrimination Ombud's Report to the Pre-session of the CEDAW*. Oslo, Norway: LDO.
- Lippmann, W. (1998). *Public Opinion*. New York: Macmillian. (Original work published 1922).
- Liu, B. & Hu, M. (2004). Opinion Mining, Sentiment Analysis and Opinion Spam Detection [Web log post]. Retrieved from <https://www.cs.uic.edu/~liub/FBS/sentiment-analysis.html#lexicon>
- Mayer-Schönberger, V. & Cukier, K. (2013). *Büyük Veri: Yaşama, Çalışma ve Düşünme Şeklimizi Dönüştürecek Bir Devrim*. İstanbul: Paloma.
- McGovern, S. (2012). Sentiment Analysis in RapidMiner : Part 1 [Web log post]. Retrieved from <http://www.corequant.com/?p=1>
- Ozulu, S. (2014). Nefret Söyleminin Engellenmesinde Siyaset Kurumu. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(7), 15-29.
- Parekh, B. (2006). Hate speech: Is there a case for banning? *Public Policy Research*, 12(4), 213-223.
- Pew Research Center. (2016). Smartphone Ownership and Internet Usage Continues to Climb in Emerging Economies. Retrieved from <http://www.pewglobal.org/2016/02/22/smartphone-ownership-and-internet-usage-continues-to-climb-in-emerging-economies/>
- Radovanović, M. & Ivanović, M. (2008). Text Mining: Approaches and Applications. *Novi Sad Journal of Mathematics*, 38(3), 227-234.

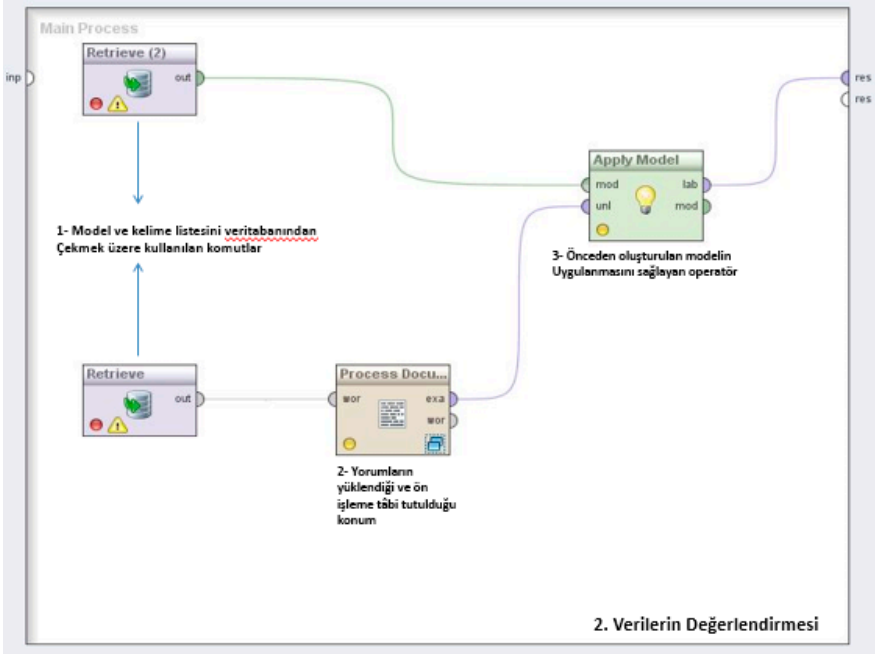
- Rainie, L. & Wellman, B. (2012). *Networked: The New Social Operating System*. London: The MIT Press.
- Sağır, Z. (2014). *Suriyeli Mültecilerde Dini Başa Çıkma ve Ruh Sağlığı* (Unpublished Master's thesis). Marmara University, İstanbul, Turkey.
- Sosyal Değişim Derneği. (2010). *Ulusal Basında Nefret Suçları: 10 Yıl, 10 Örnek*. İstanbul: Sosyal Değişim Derneği.
- Syria Regional Refugee Response. (2016). Syria Regional Refugee Response. Retrieved from data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php
- Tunç, A. Ş. (2015). Mülteci Davranışı ve Toplumsal Etkileri: Türkiye'deki Suriyelilere İlişkin Bir Değerlendirme. *Tesam Akademi Dergisi* 2(2), 29-63.
- United Nations. (2016). *Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*. United Nations.
- Weber, A. (2009). *Nefret Söylemi El Kitabı*. Strazburg: Avrupa Konseyi Yayınları.
- Wimmer, R. D. & Dominick, J. R. (2011). *Mass Media Research: An Introduction*. Boston: Wadsworth Cengage Learning.
- Witten, I. H. (2005). Text Mining. In M. P. Singh (Ed.), *Practical Handbook of Internet Computing*. Florida: Chapman&Hall/CRC Press.

TABLolar VE EKLER:

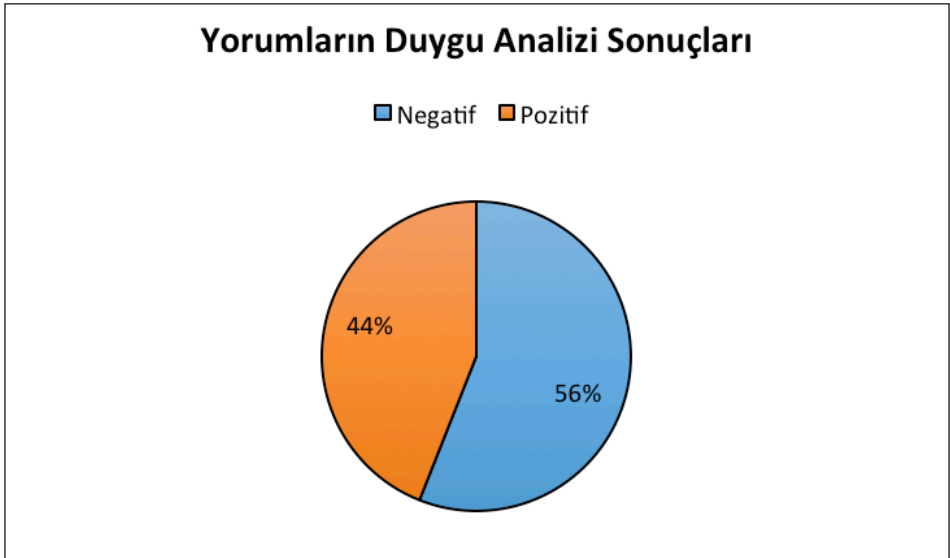
Tablo 1: Duygu Analizi Algoritması

Tablo 2: Duygu Analizi Sonuçları

Tablo 3: Bölgeye Dayalı Üstünlük İçeren Nefret Söylemi'ne örnek yorumlar

Yazılmış Olan Yorumun Özgün Metni	Yazılmış Olan Yorumun Türkçe Çevirisi
I wish Europe would protect itself more. Right now, they're on the way to 'cultural destruction at the hands of the invaders.	Avrupa'nın kendisini daha iyi korumasını dilerdim. Şu an işgalcilerin ellerinde, kültürel bir yıkım yolundalar.
I find it strange that for decades non assimilating non integrating muslims have been fleeing to the superior west. Then want the country's they flood into become like the islamic country's they are fleeing?	Şunu anlamıyorum; on yıllardır asimile ve entegre olmayan Müslümanlar üstün Batı'ya kaçıyorlar. Akın ettikleri ülkelerin kaçtıkları İslam ülkeleri gibi olmalarını mı istiyorlar?
Europe is calling for its death by giving shelters to these immigrant looking invaders. The whole demography of Europe will change in next 10 to 20 years if it doesn't stop now.	Avrupa bu mülteci görünümlü istilacılara koruma sağlayarak kendi ölümünü çağırıyor. Avrupa'nın tüm demografisi, bu durum durdurulmazsa gelecek 10-20 yıl içerisinde değişecek.
Close the borders to all muslim invaders forever.	Tüm Müslüman istilacılara sınırı sonsuza dek kapatın.
They're invaders & should be repelled, start using live ammo & electrify the fences. They are not adhering to rules/law & are not welcome! They are not refugees nor migrants, neither of those would do as these invaders do!	Onlar istilacılar, geri püskürtülmeliler, gerçek mühimmat ve elektrikli teller kullanmaya başlayın. Hukuka ve yasaya bağlı değiller ve burada istenmiyorlar! Mülteci de göçmen de değiller, bunların yaptıklarını istilacılar yapar!
It's like they want the invaders to come. Enjoy the high crime rates and wage suppression Europe!	İstilacıların gelmesini istiyor gibiler. Yüksek suç oranı ve maaş düşüşlerinin tadını çıkar Avrupa!
i wish all Europe to do like Hungary	Tüm Avrupa'nın Macaristan gibi yapmasını dilerim. – Macaristan'ın sığınma konusundaki yasaları ezdiğine dair bir haberin altına gelmiştir.
More like an invasion than influx.	Mülteci- akımından çok bir istila gibi.
an invasion is a more correct term for what's going on.	İstila neler olduğu –nu tanımlamak konusunda- daha doğru bir terim
Hungary is trying to save Europe	Macaristan, Avrupa'yı kurtarmaya çalışıyor. – Macaristan'ın sığınma konusundaki yasaları ezdiğine dair bir haberin altına gelmiştir.

Tablo 4: Güvenlik Yönelimli Nefret Söylemi'ne örnek yorumlar

Yazılmış Olan Yorumun Özgün Metni	Yazılmış Olan Yorumun Türkçe Çevirisi
These islamic refugees are good for fighting isis afterall they are moslems i e future terrorist s ???	Bu İslami mülteciler DAEŞ ile savaşmak için iyi değil, sonuçta hepsi Müslüman – yani geleceğin teröristleri
Undercover terrorists too...yes, they can help you a lot...Morons	Gizli teröristler! Evet size fazlasıyla yardım edebilirler, Moronlar
difference is eastern europeans and even latin americans some africans nations also would settle in easily and assimilate into our culture easily, but islamic immigrants do not assimilate they also have a different attitude of non muslims and we see already in sweden were over 90% of rapes are committed by muslims who are only 4% of the population.	Doğu Avrupalılar'dan hatta Latin Amerikalılar ve Afrikalı milletlerin farkı bizim kültürümüze kolayca uyum sağlamaları ve asimile olmaları fakat İslamik göçmenler asimile olmuyorlar dahası Müslüman olmayanlara karşı farklı tutumları var ve halihazırda İsveç'te tecavüzlerin %90'ının nüfusun %4'ünü oluşturan Müslümanlar tarafından gerçekleştirildiğini görüyoruz.
Well done Hungary!!!! Nobody from governments don't want to think about safety European citizen....Only Hungary...	Aferin Macaristan!!!! Hükümetten kimse Avrupa vatandaşlarının güvenliğini düşünmek istemiyor.... Sadece Macaristan...– Macaristan'ın sığınma konusundaki yasaları ezdiğine dair bir haberin altına gelmiştir.
yes we know....and if 20-30 muslim migrants will blow up himself in 2-3 years in London, who will be the faulty?	Evet biliyoruz, ve 20-30 Müslüman göçmen 2-3 yıl içerisinde kendisini Londra'da havaya uçursa, kim suçlu olacak?
Tomorrow's terrorists Wakey Wakey Europe...	Yarının teröristleri, uyan Avrupa!
All Syrians are terrorists! So they're carrying a silence war into Europe. Chase them away!	Tüm Suriyeliler teröristtir! Avrupa'ya karşı sessiz bir savaş sürdürüyorlar. Kovalayın bunları!
He gonna be arrested within a year for acts of terror	Bir yıl içinde terör eylemi sebebiyle yakalanacaktır – Çelme takılarak düşürülen mültecinin İspanya'ya kabul edilmesine ilişkin habere gelen yorumlardan
And one third intend to bring terrorism to their streets and all of them intend to make Europe Islamic.	Üçte biri terörizm sokaklarına terörizm getirme eğilimli ve hepsi Avrupa'yı İslamlaştırma eğiliminde.

Tablo 5: Ekonomi Yönelimli Nefret Söylemi'ne örnek yorumlar

Yazılmış Olan Yorumun Özgün Metni	Yazılmış Olan Yorumun Türkçe Çevirisi
Crece is becoming the most poorest country in Europe then there no need for immigrant to land on that poor country to seach for their need	Yunanistan Avrupa'daki en fakir ülke haline geliyor, öyleyse fakir bir ülkenin toprakları üzerinde mültecilere ihtiyaç yok
We need to keep these people out. They are economic migrants, therefore have no right of entry. Our young people do not enjoy the privileges they get when they get here. British jobs for British people.	Bu insanları dışarıda tutmaya ihtiyacımız var. Onlar ekonomik göçmenler ve girme hakları yok. Gençlerimiz onların buraya geldiklerinde sahip olduğu ayrıcalıkların tadını çıkarmıyorlar. Britanya işleri Britanya insanları içindir.
One of the causes of Greeks economic crisis is the continues flow of emigrants through turkey	Yunanistan'daki ekonomik krizin sebeplerinden bir tanesi Türkiye üzerinden devamlı gelen göçmenlerdir.
No matter how you look at it, most are young men willing to do anything. Therefore, they are a negative addition to economically strapped countries.	Bu duruma nasıl baktığımız önemli değil, birçoğu herşeyi yapmayı isteyen genç adamlar. Ayrıca, sıkışık ülkelerin ekonomisine negatif bir katkı.
I would offer a migrant a job but they probably won't take it l. They want the free benefits in Germany and Sweden.	Bir göçmene iş önerebilirdim fakat büyük ihtimalle kabul etmeyecektir. Almanya'da ve İsveç'te bedava fayda(sosyal hak) sağlamak istiyorlar.
EU must forcefully refuse them since they are a threat to Europe's economy	AB onları –mültecileri- güç kullanarak reddetmeli, Avrupa ekonomisine tehdit oluşturuyorlar
No job for an actual local in a country with massive unemployment. how disgusting. Europe is full of vile people	Kitlesel işsizliğin olduğu bir ülkede lokal birisi için bile iş yok, ne iğrenç!. Avrupa rezil insanlarla dolu! – Futbol antrenörü olarak iş verilen bir Suriyeli mülteci ile ilgili haberin altına gelen yorumlardan
Yea, and many Spanish young people still cannot get job in Spain where is one of the highest unemployment rate in EU. Is it really good news? I do not think so.	Evet, ve İspanyol gençler AB'deki işsizlik oranlarının en yüksek olduğu İspanya'da iş bulamıyorlar. Sizce bu gerçekten iyi haber mi? Sanmıyorum. – Futbol antrenörü olarak iş verilen bir Suriyeli mülteci ile ilgili haberin altına gelen yorumlardan

Tablo 6: Dini İnanç Yönelimli Nefret Söylemi'ne örnek yorumlar

Yazılmış Olan Yorumun Özgün Metni	Yazılmış Olan Yorumun Türkçe Çevirisi
Goodby prosperous Europe!! . Hello backward intolerant islamic Europastan!!.	Hoşçakal müreffeh Avrupa! Merhaba gerikal-mış, toleranssız, İslamik Avrupaistan!
I don't care about the economics. These migrants are bringing a dark age religion with them.	Ekonomi umrumda değil. Bu göçmenler karanlık çağ dinlerini de beraberlerinde getiriyorlar.
genuine refugees most will integrate into UK society from many parts of the world , sadly islam does not integrate and is not welcome	dünyanın pek çok farklı yerinden gelen gerçek mültecilerin çoğu Birleşik Krallık toplumuna entegre oldu, üzücü şekilde İslam entegre olmuyor ve burada istenmiyor
May Allah bless you for your assisting the non assimilating muslim colonists that are bringing glorious sharia islam to Europe !!.	Allah sizi asimile olmayan Müslüman kolonizlere muhteşem şeriat İslam'ını Avrupa'ya getirmeye yardım ettiğiniz için kutsasın!!.
Islamisation of Europe is underway..future is dark...god save the world..	Avrupa'nın İslamlaşması seyir halinde, gelecek karanlık, Tanrı dünyayı kurtarsın
It's clear EU should be free of muslims	AB'nin Müslümanlar'dan arındırılmış olması açıktır.

